

Riksantikvarens ruinprosjekt

Prosjektplan 2010

Mo kirkeruin, Vestre Slidre

Riksantikvaren 2010

1 Innledning

Hva er dette? Årets forsidebilde viser et stort overbygg som nesten helt skjuler en liten og tilsynelatende uanselig bygningsrest – Mo kirkeruin i Vestre Slidre, Oppland. Men bildet illustrerer to viktige aspekter ved ruinkonservering. For det første er det selve overbygget. Ruinkonservering omfatter i de fleste tilfeller utmeisling av fuger, opptørking av murkjernen og ny fuging og/eller oppmuring. Det er derfor viktig at murkjernen får tørke godt opp før selve konserveringen starter. En slik tildekking kan gjøres på mange måter, men uansett vil det påvirke inntrykket av ruinen for de som kommer for å se og oppleve kulturminnet. Det er viktig å tenke igjennom dette i forhold til bruk av anlegget i konserveringsperioden.

Dernest vil vi med denne illustrasjonen rette fokus mot de mindre og ukjente anleggene. Mo kirkeruin er ikke stor sammenlignet med for eksempel noen av de store kloster- og festningsruinene. Men den har sin historie og er enestående i sitt slag i dette området. Det er også et sterkt lokalt engasjement for ruinen, og den går slik 'rett hjem' i Ruinprosjektets prioritering.

Kompetanseoppbygging er en viktig oppgave i prosjektet. Det ble gjennomført et vellykket seminar for murere i 2009, og i 2010 vil vi samle eiere og lokale prosjektledere til et to-dagers seminar. Vi vil der ta opp temaer som er aktuelle for de som forvalter ruinanleggene der det for tiden pågår arbeider. Seminaret avholdes i Stjørdal i overgangen august-september. Det kommer egen invitasjon til dette.

Skjøtsel av ruiner omfatter både 'hvit' (murverk) og 'grønn' (vegetasjon) skjøtsel. Begge former for skjøtsel er en kontinuerlig prosess både før, under og etter konservering. Det har tidligere vært satt av midler til skjøtsel av anlegg som ikke er under konservering, men i 2010 vil det av budsjettmessige årsaker kun unntaksvis bli gitt slike tilskudd.

Budsjettet for 2010 er på 12 500 000¹ kr. Dette er litt høyere enn det ordinære budsjettet i 2009, men er i praksis langt lavere da vi disponerte 12 mill kr fra Regjeringens tiltakspakke til skjøtsel, dokumentasjon og universell utforming.

2 Prosjektorganisasjon

Prosjektet er administrativt plassert i Utviklingsavdelingen/Konserveringsseksjonen, men har også medlemmer fra Kulturminneavdelingen og samarbeider nært med Informasjonsavdelingen. Utviklingsavdelingen følger opp arbeidet med enkeltanlegg og konserveringstekniske saker. Kulturminneavdelingen følger spesielt opp problemstillinger omkring inngrep og dispensasjoner (arkeologi). Oppfølging av de enkelte anleggene er fordelt regionvis mellom prosjektmedarbeiderne. Dette er prosjektgruppen i 2010:

Inger-Marie Aicher Olsrud, UK, prosjektleder
Harald Ibenholt, UK, seksjonssjef/prosjektmedarbeider
Karin Axelsen, UK, prosjektmedarbeider
Linda Janette Mørk / Hulda Brastad Bernhardt, UK, prosjektmedarbeider
Jens Rytter, KA, arkeologiansvarlig

¹ 1 330 000 til universell utforming av St Nikolas kirkeruin i 2009 er utbetalt i 2010.

3 Arbeidsoppgaver 2010

1. Konservering og skjøtsel	11 288 075
2. Forskning og utvikling	700 000
3. Informasjon og formidling	160 000
4. Reiser, kurs, diverse	150 000
5. Disponibelt	201 925
Totalt 2010	12 500 000

3.1 Konservering og skjøtsel

Anlegg	Tiltak	Tilskudd
Bispeborgen, Domkirkeodden, Hamar, Hedmark	Konservering av indre murverk, fuging av sydfløyens nordvegg, samt vurdering av toppavdeking i sydfløyen. Tilstandsanalyse og mulig oppstart konservering av bygningsrester nord for hovedtårn (KN).	382 000
Kannikenes gårder	Sluttkonservering (sikring av sydøstre hjørne i det søndre rommet).	
Ringmuren	Tilstandsvurdering og konserveringsplan	
Erkebispegården, Bergen, Hordaland	Tilstandsanalyse utført i 2009. Avventer nå tiltak for å stoppe lekkasje i den eldste delen av ruinen. Mulig konserveringstiltakene utsettes til 2011.	300 000
Halsnøy kloster, Kvinnherad, Hordaland	Planleggingsseminar. Skjøtselstiltak på brygga, i kirkeområdet og i Nordfløyen mm. Opprensing og mulig påmuring i inngangspartiet (porten). Murarbeid på rest av kirkemur og i sydfløyen.	700 000
Lyse kloster, Os, Hordaland	Planlegging og oppsetting av nye vernebygg over gravene i sakristiet. Reparasjon av steinlager. Generelt ettersyn og eventuelle strakstiltak (tilleggsbevilgning).	100 000
Katarinahospitalet, Bergen, Hordaland	Avdeking og konservering av resterende murverk.	58 800
Tautra klosterruin, Frosta, Nord-Trøndelag	Konservering av murverk av nordøstmuren, samt de lave murene til kapell/sakristi på nordsiden.	800 000
Steinvikholm slottsruin, Stjørdal,	Konservering av indre murverk på øvre platå mot syd og innsetning av dør inn til festningsanlegget.	1 000 000

Anlegg	Tiltak	Tilskudd
Nord-Trøndelag	Landskapsplan for universell utforming.	
Munkeby klosterruin, Levanger, Nord-Trøndelag	Konservering av murverk i kor og nordre korsarm.	500 000
Mo kirkeruin, Vestre Slidre, Oppland	Fortsatt konservering av kirkeruinen. Planlegging av løsning for drenering inkl strømtilførsel.	400 000
Selje kloster og helgenanlegg, Selje, Sogn og Fjordane	Fortsatt konservering og arbeid med løsning for vinduer i tårnet. Utmeisling og ny fuging på vestveggen. Videre murarbeid og toppavdekning i sakristiet. Istandsetting av sti og trapp opp til helgenanlegget. Registrering og utbedring av veiter og dreneringsgrøfter.	1 600 000
Auduns borg, Jølster, Sogn og Fjordane	Georadarundersøkelser for å definere området som skal skjøtsles og skiltes. Oppsetting av nytt skilt.	157 000
Reins kloster, Rissa, Sør-Trøndelag	Konservering av sørportalen.	700 000
Sverresborg festningsruin, Trondheim, Sør-Trøndelag	Konservering av murvegg M6 og M10.	245 275
Holla kirkeruin, Nome, Telemark	Oppstart konservering av kirkeruinen. SV hjørne tas ned og settes opp igjen. Utmeisling av fuger.	800 000
Olavskirken, Tønsberg, Vestfold	Restkostnader konservering. Legging av toppdekke etter avsluttet konservering. Fullføring av tilrettelegging.	120 000
Slottsfjellet, Tønsberg, Vestfold	Laserskanning av området og oppgradering av skilting og annen tilrettelegging. Arbeidet er finansiert av tiltaksmidler i 2009.	0
Kongsgården, Tønsberg, Vestfold	Oppdatert statusrapport og forslag til konserveringstiltak igangsatt i 2011	200 000
Værne kloster,	Legging av toppdekke (bentonitt og torv) etter	225 000

Anlegg	Tiltak	Tilskudd
Rygge, Østfold	avsluttet konservering.	
St Nikolas kirkeruin, Sarpsborg, Østfold	Miniseminar om konservering/utforming av apsiden. Arbeidet vil utføres i 2011. Skjøtsel av den ferdig konserverte delen av ruinen. Ferdigstilling av universelt utformet ruinområde 15. juni.	1 500 000
Olavsklosteret, Oslo	Avsluttende konservering og legging av nytt bunndekke i ruinen.	1 500 000
Totalt konservering og skjøtsel inkl tiltaksmidler		11 288 075

3.2 FoU og dokumentasjon

Tema	Oppgave	Tilskudd/kostnad
Fotogrammetri	Datainnsamling på Mariakirken og Kongsgården i Oslo, Domkirkeodden, Steinvikholm (avslutning) og Reinskloster. Bearbeiding av data for tidligere dokumenterte anlegg.	400 000
Analyser	Diverse analyser av mørtel, beinmateriale med mer.	100 000
Sikring Værne kloster	Undersøkelse og sikring av ruiner under bakken	200 000
Totalt forskning og utvikling		700 000

3.3 Informasjon og formidling

Tema	Oppgave	Tilskudd/kostnad
Bok	Bok om Johannitterordenen på Værne kloster	20 000
Faktaark	Informasjonsark om enkeltanlegg. Faktaarkene ligger på Riksantikvarens hjemmeside og trykkes opp i et begrenset antall.	10 000
Fotodokumentasjon	Fotodokumentasjon av Vinkjelleren i Bergen, Nes kirkeruin og Værne kloster.	70 000
Utstillinger	Posterutstillinger planlegges på Slottsfjellet i Tønsberg og på Nes kirkeruin.	60 000

Totalt informasjon og formidling **160 000**

3.4 Reiser, kurs, diverse

Tema	Oppgave	Tilskudd/kostnad
Seminarer	Seminar for ruinforvaltere i Stjørdal. Aktuelle faglige og administrative spørsmål for de som følger opp istandsetting, skjøtsel og formidling av middelalderruiner lokalt.	50 000
Reiser og kurs prosjektgruppa	Reiser i forbindelse med kurs, møter og befaringer.	100 000
Totalt reiser, kurs og diverse		150 000

3.5 Disponibelt

Disponibelt 201 925

Totalt budsjett 2010	12 500 000
-----------------------------	-------------------

www.riksantikvaren.no